

University of Groningen

What's Up, Theunis?

Piersma, Theun

Published in:
Vogelnieuws

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2012

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Piersma, T. (2012). What's Up, Theunis? Gier, gras en groei. *Vogelnieuws*, 2012(3).

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

What's Up, Theunis?

HET GLOBAL FLYWAY NETWORK IS EEN NETWERK VAN NAUW BIJ DE WERELDWIJDE NATUURBESCHERMING BETROKKEN WADVOGELONDERZOEKERS. HET RICHT ZICH OP DE TREKROUTES WAARLANGS STELTLOPERS ONGELOOFLIJKE AFSTANDEN AFLEGGEN. PROFESSOR THEUNIS PIERSMA, SUPERSPECIALIST OP DAT GEBIED, DOET IN DIT LOGBOEK VERSLAG VAN ZULK ONDERZOEK.

Gier, gras en groei

Hoe meer gier, des te meer gras. Meer gier leidt óók tot minder en kleinere insecten. Dodelijk voor gruttokuikeus. Steltlopers leggen altijd vier relatief grote eieren. Groot omdat de kuikens bij het uitkomen al ver ontwikkeld zijn. Snel verlaten ze het nest om zelf hun voedsel te vergaren. Maar helemaal in hun een-tje kunnen ze het nog niet af. De eerste twee weken van hun bestaan raken ze makkelijk onderkoeld. Dan moeten ze zich opwarmen aan de broedvlek van een ouder. Zelf foerageren en voedsel verteren lukt alléén als ze warm genoeg zijn.

De kleine donsuikeus met hun korte snavels en onvolgroeid maagdarmkanaal kunnen nog niet eten wat hun ouders eten. Kanoetenkuikens bijvoorbeeld eten geen ingegraven schelpdiertjes en gruttokuikeus redden het niet op een dieet van regenwormen. Kuikens zijn gespecialiseerd in 'zachte' prooien die ze van de bodem of van de vegetatie af kunnen pikken.

Kanoetenkuikens eten voornamelijk langpootmuggen, vliegen en spinnen. En hoeveel zuidelijker ze ook broeden, hetzelfde geldt in grote lijnen voor onze grutto's. Langpootmuggen zijn favoriet, omdat ze lekker groot zijn. Hoe groter de prooi, des te minder een vogel er van nodig heeft om zijn dagrantsoen te halen. Zo blijft er ook nog tijd over om opgewarmd te worden of zich onzichtbaar te 'drukken' als er gevaar dreigt. Hongerige kuikens echter moeten blijven lopen. Alleen lopende kuikens vallen ten prooi aan buizerds, kiekendieven en kleine mantelmeeuwen.

Hoe meer bemesting, des te groter de grasproductie. Helaas houdt de opbrengst aan insecten geen gelijke tred, want hoe meer bemesting, des te kleiner juist het gemiddelde insect! Daarmee hebben gruttokuikeus in het huidige agrarische cultuurland een groot probleem. Waar hun ouders in de nattere bodems nog wel regenwormen vinden, lopen hun kuikens zich letterlijk dood omdat hun prooien te klein zijn.

Zijn de overlevingskansen van gruttokuikeus op licht bemest bloemrijk hooiland nu werkelijk zo veel hoger dan die van kuikens op zwaar bemeste raaigrasakkers? Het vergt een lange adem om daar achter te komen, want het duurt een paar jaar voordat herkenbare grutto-kuikens naar Nederland terugkeren. Inmiddels hebben we het bewijs in handen: in Zuidwest-Friesland heeft een pasgeboren bloemenweidekuiken twee tot vier keer meer kans om volwassen terug te keren dan een raaigraskuiken. Dat ze inderdaad verhongerden konden we aflezen aan hun trage groei.

Stadsvogels

Niet voor de poes

Een alledaags, maar zelden zo fraai gefotografeerd stadstaferaal: een sperwer met prooi. Een adult mannetje; herkenbaar aan de blauwgrijze bovenzijde en de oranjebruine bandering op de onderzijde. Met in zijn poten een pas uitgevlogen jonge huismus - zie de nog gele mondhoeken. De prooi is nu eens niet voor de poes, maar bestemd voor de jonge sperwers, die in juli uitvliegen.

De sperwer is onze meest stadse roofvogel, die zich vaak in tuinen waagt, op zoek naar mezen en mussen. En dus heeft menig tuinvogelliefhebber wel eens een sperwer gezien, getuige de vele foto's die Vogelbescherming over dit onderwerp binnenkrijgt. Natuur dichtbij, op zijn spectaculairst. De stad is onze leefomgeving, maar dat geldt ook voor veel vogels. Over die stadsvogelwereld meer op de volgende pagina's.